

Certificering en de rol van de Inspectie

Factsheet Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

februari 2022

Certificering in de archeologie: bevindingen van de Inspectie

Sinds de invoering van de Erfgoedwet in 2016 houdt de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed toezicht op de werking van het certificeringstelsel voor het doen van opgravingen.

Deze factsheet maakt deel uit van een reeks analyses waarin de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed haar bevindingen presenteert over de eerste vier jaar van de certificering (2016-2020).

In iedere factsheet komt een aspect van het stelsel aan de orde.

Certificering en de rol van de Inspectie

Overblijfselen uit het verleden die in de bodem bewaard zijn gebleven, geven informatie over hoe mensen vroeger leefden en werkten. Bij ingrepen in de bodem is het daarom belangrijk dat deze overblijfselen zo goed mogelijk beschreven worden, voordat ze verloren gaan. In de Erfgoedwet staat dat het uitvoeren van opgravingen in Nederland op professionele wijze moet worden verricht. Hoe dat moet, is vastgelegd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). Uitvoerders van archeologische opgravingen moeten aantonen dat zij volgens deze norm kunnen werken. Dat doen zij door het behalen van een certificaat.

Certificeringssysteem

Wanneer een uitvoerder eenmaal het opgravingscertificaat heeft, kijkt de instelling die het opgravingscertificaat heeft verleend, de certificerende instelling (CI), ieder jaar of de certificaathouder nog steeds volgens de KNA werkt. Is dat niet het geval, dan moet de CI de uitvoerder opdragen de werkwijze binnen een bepaalde termijn te corrigeren. Doet de certificaathouder dat niet, dan kan de CI het certificaat schorsen of intrekken. Het directe toezicht op de uitvoering van werkzaamheden door certificaathouders ligt daarmee bij de CI's.

Rol Inspectie

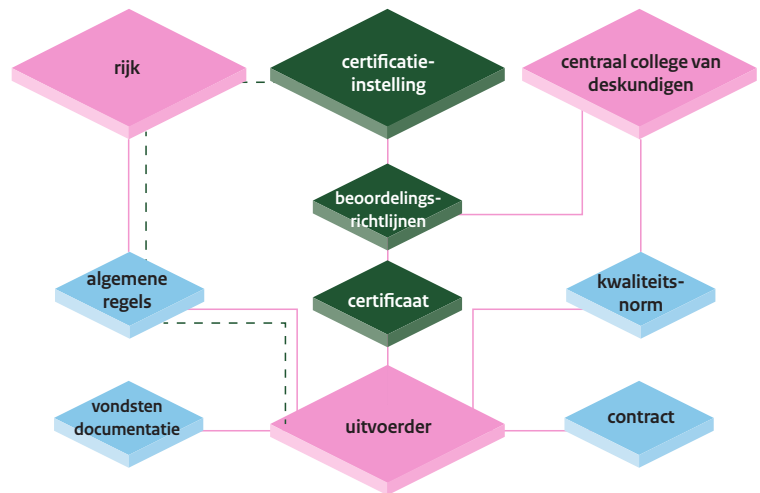
De Inspectie kijkt of, en hoe, dit certificeringstelsel in de praktijk werkt. Wat betekent de certificering voor de uitvoering van archeologische opgravingen?

Leggen de CI's voldoende verantwoording af aan de minister? Corrigeren de CI's de uitvoerders wanneer dat nodig is? En wat is het effect op de naleving van de KNA en de Erfgoedwet, en daarmee op de kwaliteit van de uitvoering, vergeleken met de periode voor de invoering van de verplichte certificering?

Informatieverzameling

Om een antwoord te kunnen geven op deze vragen verzamelt de Inspectie informatie uit diverse bronnen:

- Meldingen van CI's**
 De CI's melden bij de Inspectie wanneer, en aan wie, certificaten zijn uitgegeven. Ook schorsing en intrekking van een certificaat moeten worden gemeld.
- Jaarlijkse verslaglegging van de CI's**
 De CI's zijn verplicht de Inspectie jaarlijks een verslag van hun werkzaamheden te sturen. Dit is een geanonimiseerd overzicht van alle afwijkingen van de kwaliteitsnormen die zij in dat jaar bij de certificaathouders hebben geconstateerd. (link FS4 CI's).
- Tweejaarlijkse monitor certificaathouders**
 De Inspectie vraagt certificaathouders iedere twee jaar een vragenlijst in te vullen over de certificering en de naleving van de Erfgoedwet.
- Inspectiebezoeken**
 De Inspectie bezoekt - onaangekondigd - projecten van uitvoerders. Vóór de invoering van de certificering was het doel van dergelijke bezoeken om individuele uitvoerders waar nodig te corrigeren door middel van een inspectierapport met aanbevelingen. De huidige bezoeken zijn bedoeld om vast te stellen hoe het certificeringssysteem in de praktijk werkt: zogenaamde 'reality checks'. Er worden geen aanbevelingen gedaan aan de uitvoerders. Wel kunnen ernstige afwijkingen tijdens een reality check tot resultaat hebben dat de Inspectie de CI vraagt aan bepaalde aspecten meer aandacht te schenken.

Rol Inspectie bij certificering

Toezicht Erfgoedwet

Binnen het archeologische bestel houdt de Inspectie verder toezicht op de naleving van het opgravingsverbod (zowel op land als maritiem), op de archeologische depots, en op opgravingen door universiteiten, hogescholen, amateurverenigingen en buitenlandse bedrijven die incidenteel in Nederland graven.